

Епот за Гилгамеш

Асировавилонскиот еп за Гилгамеш од 1700 година пред нашата ера претставува најстар пишан споменик во светската литература. Легендарниот јунак Гилгамеш бил крал на градот-држава Урук, во јужна Вавилонија, и според преданијата, две третини бил бог, а една третина човек. Епот бил запишан на дванаесет глиненни плочи и ги опева подвизите на Гилгамеш и на неговиот пријател Енкиду. Гилгамеш не можел да ја преболи смртта на саканиот пријател и тргнал по беспатиците да ја бара „тревката на бесмртноста“ со која би го оживеал, и на тој пат на мртвите и во светот на мртвите ја среќава божицата Сабиту. Божицата му кажува дека никогаш нема да го најде животот што го бара. Причината за тоа е едноставна – зашто боговите го создале човештвото да биде смртно. Со магичноста на легендите и преданијата во судбината на Гилгамеш децидно е изразена мислата за ефемерноста на човечкиот живот. Наспроти таа егзистенцијална категорија логички се опеваат трајноста на делото што го создава човекот и неговиот хуманизам. Всушност, потрагата по бесмртноста низ трагиката на Гилгамеш на величествен начин, мудро и низ неуништуливоста на пишаниот збор покажува и по толку векови докажува дека единствената мера за човекот и неговиот живот се трудот и работата, оние убави и возвишени дела што ќе ги остави како вечни аманети за човештвото.

Книжевноста на Сумерците почнува со усните преданија. Најстарите легенди и преданија потоа биле запишувани со пронаоѓањето на сликовното писмо. „Меѓу забележаните митски епови најнапред да го споменеме Епот за создавањето на светот (Енума елиш), што е наречен по почетните зборови „Кога горе (небото на почетокот немаше име)“, потоа драматичниот Еп за одењето на Иштар во подземјето, во кој е опишано умирањето и повторното раѓање на Тамуз, богот на пролетта, богот на непрекинатото умирање и повторно воскреснување на природата. Исто така, познати се Епот за божицата Агушаја, Епот за Етана, Епот за Адапа и други. Меѓутоа, врвот на сумерската, односно месопотамската епика е Епот за Гилгамеш. Гилгамеш бил историска личност. Бил владетел на Урук кон средината на третото илјадалетие што ги почувствувал власта и убавината на јуначките подвизи, но не му било судено да биде бесмртен“, пишува Михаил Ренцов. Тоа јасно укажува дека литературата непосредно извира од животот, пресоздаден во чудесни дела на литературата од безимениот народен гениј и кои не ретко стануваат симбол со универзални значења. Така Марко Китевски ќе забележи дека „Гилгамеш е поим за својот пријател и да стане и самиот бесмртен, но сите луѓе да ги направи бесмртни. Поради тоа многумина го сметаат за позначаен лик и од митскиот огнодарувач Прометеј“. Епот, исто така, подоцна влијаел и врз митот за Херкул и доживувал други верзии, а содржи и некои елементи од легендите за потопот.

Епот за Гилгамеш, како што забележавме, е запишан на дванаесет плочи. Според нивната содржина можеме да ги поделиме на два дела: во првите седум плочи се опеваат времињата, настаните и личностите како опкружување на херојските подвизи на Гилгамеш и на неговиот пријател Енкиду, а вториот дел од завршните пет плочи го следи патот на страдањата, копнежите и маките на Гилгамеш во потрагата по „тревката на бесмртноста“. Патот во подземниот свет, светот на смртта, со цел да се оживи саканиот пријател, да се добие бесмртноста како категорија за себе и за сите луѓе. Гилгамеш бил голем тиранин, страсник и ненаситник, човек од болки и радости, но и голем јунак, непокорник и злодеец. Неговиот град бил ограден со големи ѕидови и животот за луѓето во него бил вистински пекол. Страв и трепет, украден сон, сенка што вознемирува и значи смрт. Богот на сонцето, Ану, ќе ја услыши молбата на граѓаните на Урук и сакајќи да им помогне, ќе и нареди на божицата Аруру да го создаде суштеството Енкиду. Божицата на плодноста од малку глина го направила дивниот човек чие тело било обраснато со коса. Живеејќи со ѕверовите во планините, тој не знаел за луѓето. Тој бил страв и трепет за животните и за ловците. Енкиду бил создаден да ја уништи силата на Гилгамеш, а тој пак бил единствениот што можел да му се противстави нему. Доаѓа и судниот ден на нивната средба, на нивното соочување, и се отвора мегданот на кој ќе треба да биде измерена силата. Започнала борба од која земјата се тресела и се чинело како да нема крај новото зло. Но од него се раѓаат неочекувани нешта. По исцрпувачката борба Гилгамеш

станал победник, но тоа е миг кога почнува и неговата безмерна љубов и почит кон Енкиду и кога се заврзува трајно пријателство.

Заедно тргнуваат во нови походи и победи. Ги убиле Хумбаба – чудовиштето од кое луѓето живееле во постојан страв, чуцарот на Кедровата гора, го убиле небесниот бик што бил пратен по барање на божицата Иштар, чија љубов не била прифатена од страна на Гилгамеш. Во осмата плоча, несомнено една од централните во епот, е опишана смртта на Енкиду, кого боговите го осудиле да умре. Тагата и болката за пријателот се неизмерни, Гилгамеш рикнува по него како лав, си ја кубе косата, бара да му се врати саканиот пријател. Книжевната наука констатира дека таа плоча е врв на епот, според Јан Кот, „во книжевноста, од самите нејзини почетоци па до ден-денес има многу умирања. Но не ми е познато повозбудливо прикажано умирање од смртта на Енкиду“. Станислав Препрек ќе запише дека тоа се страници што спаѓаат „меѓу најдобрите што се напишани во старата книжевност“. Оплакувајќи ја смртта на пријателот, Гилгамеш го поставува суштинското прашање од егзистенцијата на човекот: „Зар и јас ко он ќе морам да се смирам / и довека да не станам? / Зар и јас, и јас ко Енкиду ќе умрам?“

Така Гилгамеш го започнува својот долг пат во светот на мртвите. Стигнува до својот прататко Утнапиштим кој, пред големата тага на дојденецот за мртвиот пријател, не можел да не се наведне и на уво да му ја шепне тајната на одгатката. Во подземниот свет, на дното на морето, ќе ја пронајде билката на вечноста. Ќе треба да ја откине, притоа таа ќе го избодне, но тоа не треба да го плаши, зашто токму тоа е билката на животот. Од тој тежок пат ќе го одврати и божицата Сидури Сабиту укажувајќи му на единствената вистина дека: „Каде иташ, Гилгамеш? / Животот што го бараш – не ќе го најдеш / Кога боговите луѓето ги создадоа / за нив смртта ја одредија, / а животот за себе го задржаа“. И го советува: „Затоа јади и пиј, Гилгамеш, / телото полни си го, / денот и ноќта во веселба нека ти минат, / секој ден игра и веселба да ти е, / и празник радосен. / Чиста облека облечи, / измиј се, главата намирисај ја, / телото во свежа вода искапи го! / Со радост децата гледај си ги, / за раце што се држат! / Во твоите прегратки жената нека се радува! / Затоа во Урук врати се, во градот свој / како крал и јунак славен“. Тој е непоколеблив и решен да стигне до целта. Ур-Шанаби, бродарот на Утнапиштим, ќе го пренесе преку „Светото море“ и „Водата на смртта“. Смртта е крај за сечиј живот, таа е страшна, зборува Утнапиштим, кој го разбира и почитува Гилгамеш, но тој останува на своето: „Те гледам, Утнапиштим, / ти ни повисок ни поширок од мене не си, / ти си ми сличен како таткото на синот. / Ти не си строен поинаку од мене, / и ти си човек како мене. / Но јас немирн сум / и создаден да се борам. / А ти од борбата си се отстранил, / мирно на грб си лежиш. / Како до светот на боговите довтаса / како си барал и живот нашол?“ За него животот е постојана борба и трајно непомирување со она што тој ни го дал еднаш засекогаш. Само така и можел да дојде со тревката со која сакал на сите луѓе од својот град да им ја дари бесмртноста. Изморен од долгиот и напорен пат, кога легнал малку да здивне, намамена од чудесниот мирис на тревката, долазува змија и му ја краде. Оттогаш со таа билка змиите си ја менуваат кожата и се подмладуваат. А на човекот му останало да старее и да умре. Така било исполнето проклетството на боговите. Тагата и болката се пресоздаваат во разигнација, упатена како прашање до Ур-Шанаби со кого се враќаат во својот град со бели храмови што бил обграден со големи и непробојни сидови: „За кого се трудеа моите раце, Ур-Шанаби? / За кого капки крв моето срце лееше? / Се трудев, но тоа на мене / ништо добро не ми донесе. / За црвот што в земја лази / добро сторив!“ Таа библиска смисла на раѓањето и смртта, како граница на еднаш дадениот човечки живот, ја кажува противставената категорија, од една страна, со потребата за вечна борба и копнежот за постојано менување на животот, од друга страна. Дванаесеттата плоча, што му е придодана на епот, сведочи за немирот на Гилгамеш и за неговото барање до го повикаат духот на Енкиду, на што волшебниците го праќаат во подземниот свет. Таму нема да успее да разговара со пријателот. По враќањето, богот Еа, услишувајќи ја неговата молба, ќе му овозможи да ја види сенката на Енкиду и да разговара со неа. Тој му ја открива тајната на животот и смртта: „Ако ти го откријам / законот на земјата што ја видов / ти би седнал и би се расплакал“. Друга вистина нема. По разделбата се вратил во својот град, легнал да спие и смртта го грабнала од блескотната соба на неговата палата.

- Гилгамеш е бог и човек, бунтовник и предвесник, страдалник и другар. Стремежот кон бесмртноста всушност го издига како еден од највредносните книжевни ликови и во универзалното значење на неговата драма елементарна тема е смртта. Таа е само резултат на илузијата за израмнување на човекот со боговите. Трагичноста е логична последица искажана од самиот Гилгамеш, дека сите напори за бесмртност на саканиот пријател се оостојување чиј крај е „за црвот што в земја лази“. До последниот здив го бара тој лек за вечен живот, како утопија, но исто така гради и создава нови материјални вредности во Урук, Низ дистанцијата на многу векови неговите идеи и пораки и денес допираат и поучуваат како се сакаат животот и човекот, како се живее и како се остваруваат со сопствени сили нивните хумани вредности. Поради тоа Јан Кот ќе сумира дека „Гилгамеш, најстариот еп, по речиси пет илјади години не престанал да биде универзална драма“.

Васил Тоциновски

Прва плоча

Сè виде тој, господарот на земјата.
Го запозна секого и сечие знаење и дело,
разбра сè.
Го виде животот и работата на луѓето.
Ги изнесе на светлина тајните и скришните нешта.
Мудроста како бездна длабока, му беше јасна.
За времињата пред потопот им зборуваше на
потомците.

И далечен пат помина од онаа страна на светот.
Мачно му беше патувањето и страдањето тешко.
Сета мака тој страдалник рече да се напише со
клинови.
Во тврд камен ги изрежа своите дела и сите страдања.

Гилгамеш, победоносниот јунак,
сидишта околу Урук изгради.
Високо како брег се дигаше светиот храм
во утврдениот град.
Цврст е како од бронза набиениот темел.
Под заштита на извишената куќа,
во која живее богот на небото,
во далечина се постила житницата на градот,
прекрасната житница на Урук.
Со сјајна белина блеска во светлина
кралската палата.
Цел ден стојат стражари по сидиштата
а ноќе бдеат војници.
Само една третина Гилгамеш е човек
а две третини бог.
Со страв се восхитуваа граѓаните на ликот негов.
По убавина и по сила
никаде не ми беа виделе рамен.

Лавот тој од лежгалото го брка,
за грива го држи и го прободува.
Дивиот бик го лови со брзина
и сила на својот лак.
Неговиот збор е моќен, а решението закон.
Повеќе од власта таткова
синот волјата на кралот ја почитува.
Штом стане човек,
синот е во служба на великиот пастир
како воин, како ловец, чувар на стада,
надзорник на градби и писар
или слуга на светиот храм.
Гилгамеш, човекот од болки и радости,
никогаш не е уморен.
За него, силниот, красниот, мудриот,
мораат да работат и млади и стари,
и силни и слаби.
Сјајот на Урук треба да е посветол
од сите градови на земјата.
Гилгамеш не ја пушта љубовницата кај нејзиниот
саканик.

Ни ќерката на силниот кај нејзиниот јунак,
ни синот кај татко му негов.
Ден и ноќ тој пирува со нив.
Нивните лелеци допираат до великите богови,
небесните богови, господарите на светиот Урук:
„Вие ги создадовте моќниот див бик
и гривестиот лав.
Гилгамеш, нашиот кнез, посилен е од нив,
не ќе му најдете рамен нему.
Силна е неговата моќ над нас.
Љубовницата не ја пушта кај нејзиниот маж.“
Нивните поплаки ги чу Ану, богот на небото.
Тој ја повика великата Аруру,
божицата вешта создателка.
„Гилгамеш го создаде ти, о Аруру,
а сега создај лик на него сличен.
По сила шти би му бил рамен и сличен.
Со сила нека се измерат тие
та мир Урук да го стиши.“
Штом тоа го чу Аруру, во срцето создаде суштество
како што посака Ану, богот на небото.
Таа си ги изми рацете, зеде глина
и ја навлажни со својата божја
мајчинска плунка.
Го обликува Енкиду, создаде јунак
оживеам со крвта и здивот
на борбениот бог Ниниб.
Сега тој стои сам во степата,
космат по сето тело.
Костата како кај жена му се бранува,
како нива брановито класје.

Ништо не знае ни за земјата ни за луѓето.
Со кожи е покриен како Сумакан,
богот на нивите и стадата.
Со газелите трева по полето пасе.
Со стоката на заедничко поило пие.
Со безброј животни во водата си игра.
На тоа поило ловец некој стапица поставил.
Му се противстави Енкиду на тој човек,
кога доаѓаше на поење на стоката своја.
Еден ден, па и втор и трет ден
стои Енкиду со закана на поилото.
Ловецот го забележа и долго го гледаше вџашен.
Со стоката назад во трлото се врати.
Го обзеде јад,
со јадосано и мрачно лице викаше од бес.
Бол и страв срцето му го обзедоа.
Енкиду му се причини како чудовиште од планина.
Тогаш ловецот подигна глас и на татка си свој му рече:
„Татко, некој човек од далеку дошол, од планина,
се чини потомок на Ану да е.
Голема е силата негова
сезвезден по степата скита.
Од стадото не се двои и со него оди.
Со нив заедно на нашето поило доаѓа.
Страшен е ликот негов,
да му се приближам не смеам.
Ловишта ископав – тој ми ги затрупа,
стапици поставив – тој ми ги искина.
Од рацете сверките ми ги извлече“.
Тогаш таткото на синот-ловец му рече:
„Во Урук, кај Гилгамеш оди.
За нескротливата сила на дивиот кажи му.Ж
За сè што знаеш – кажи му
и совет од него побарај.
Со тебе ќе прати тој жена млада и сочна.
Слугинка кај великата Иштар,
божицата на љубовта.
Па кога тој со стадото на поило дојде,
од себе таа облеката нека ја отфрли
за да и ја земе бујноста на телото нејзино.
Штом ќе ја види ќе и се доближи.
Така од стоката ќе се отуѓи
што со него по полето растела“.
Ловецот советот на татка си го послуша,
стана, се подготви за в град кај Гилгамеш.
Тргна и во Урук стапна.
Пред вратата кралска стигна
и пред кралот ничкум падна.
Тогаш ја подигна раката и вака на Гилгамеш му рече:
„Некој човек од далеку дојде, од планина.
Неговата сила е голема
како војската на небесниот бог.“

Голема му е моќта во целата степа,
без престан на полето скита и скока.
Од стадото не се двои, и со него оди
со него заедно на нашето поило доаѓа.
Страшен е ликот негов.
Да му се приближам не смеам.
Ловишта ископав – тој ми ги затрупа,
стапици поставив – тој ми ги искина.
Сверките од раце ми ги одзеде“.
На ловецот Гилгамеш му проговори:
„Оди само, ловецу мој,
со себе млада жена поведи
од светиот храм на Иштар.
Одведи му ја.
Штом тој со стадото на поило ќе дојде
од себе таа облеката нека ја отфрли
бујноста на телото за да и ја земе.
Штом ја здогледа, тој ќе и се доближи.
Така тој од стоката ќе се отуѓи
што со него по полето растела“.
Ловецот ги слушна неговите зборови и тргна.
Од храмот на Иштар млада жена поведе.
По пат рамен тргнаа.
На третиот ден во полето стигнаа.
Ловецот и жената до поилото се скрија.
Еден ден, па и втор ден
на исто место се задржаа.
Стоката доаѓаше на поилото и пиеше.
Секој воден створ во реката си играше.
Тука е и тој, Енкиду, силниот потомок на небото.
Со газелите трева пасе,
заедно со стоката вода лока.
Со секое водно животно во реката си игра.
Го здогледа светата жена,
него, човекот полн со сила,
дивото момче, човекот од планина.
Тој оди преку полето, се обзира наоколу,
се доближува.
„Тоа е тој, жено! Градите свои откриј ги,
бујноста на телото за да ти ја земе!
Не чекај долго, погледни ја неговата радост!
Штом те здогледа, тој ќе ти се приближи.
Возбуди ја похотата во него,
домами го во стапицата женска!
Од стоката своја ќе се отуѓи,
што растела со него по полето,
додека тој на градите твои лежи“.
Тогаш жената своите гради ги откри
за да и ја земе бујноста на нејзиното тело.
Облеката и падна и страста во него ја возбуди.
Ја здогледа тој и на земја ја фрли.
Го домами во стапицата женска.

Цврсто лежеа неговите гради
на светата слугинка божја.
Беа сами.
Шест дена и седум ноќи
Енкиду жената ја запознаваше.
Заситен од бујноста на нејзиното тело,
Енкидс лицето го подигна и по степата погледна.
Животните со поглед ги бараше.
Но тукушто го видоа,
газелите во скок избегаа,
полските сверки исплашени бегаа.
Исплашен и во чудо стои Енкиду.
Стоеше мирно чиниш прикован.
Се сврте кон жената и до нејзините нозе седна.
Ја погледна в очи и штом таа проговори
ушите негови ја слушаа:
„Енкиду, ти си убав, ти си како бог!
Зошто сакаш да трчаш
со дивите животни во полето?
Дојди со мене во Урук,
градот со бедеми обграден.
Во светиот храм дојди,
Ану и Иштар кај што живеат!
Во сјајната куќа дојди,
Гилгамеш кај што живее,
тој јунак неспоредлив.
Силен како див бик, тој моќно владее,
сличен не ќе му најдеш меѓу луѓето“.
Така му рече таа
и драг му беше зборот нејзин.
Енкиду и рече нејзе, на слугинката на Иштар:
„Стани, жено моја!
Во светиот дом на Ану и Иштар води ме,
таму кај што живее Гилгамеш,
тој јунак неспоредлив,
кај што владее тој, див бик,
и моќно со народот управува.
Сакам да го предизвикам на борба.
Гласно ќе го повикам моќниот.
Среде Урук ќе кликнам: Јас сум посилен!
Ќе се појавам во градот и судбината ќе ја изменам.
Тој што во степата е роден
сила моќна крие!
О, Гилгамеш, од силна желба горам
лицето да го видам твое!
Јас знам сè што мора да се случи“.

Штом жената и Енкиду во тврдиот Урук стапија,
килими прекрасни жителите по улици послаа.
Во облека бела луѓето одеа
со панделки околу главата.
Звучат харфи оддалеку, гласно свирки се разливаат.
Ни ден ни ноќ празникот не завршува.

Пируваат момчиња, блудници пируваат.
Убаво градени девојки, полни со живот
во поминување играат.
Со клик јунаците од одаи ги кренаа.
Света жена во храмот на Иштар влегува.
Од светилиштето свечена одежда зема.
Со сјајна облека го кити Енкиду,
го крепи со леб и вино од олтарот на божицата.
Му се приближува една посветена и видовита
и вака му рече:
„Живот долг нека ти даруваат боговите, Енкиду!
Сакам да ти го покажам Гилгамеш,
човекот од болка и радости.
Треба да го видиш и влище да го погледнеш,
како сонце окото му сјае.
Од мускули, тврди како туч,
неговата става јадрее.
Неговото тело е полно скротена, преобилна сила.
Ни ден ни ноќ уморен то не е.
Страв предизвикува како богот на виорот.
Еа, богот на длабочините, мудрост му подари.
Боженственото тројство за владетел го избра
и умот му го просветли.
Пред да слезеш од планина,
пред да стигнеш од степата,
Гилгамеш те насетуваше.
Сони чуден сон во Урук.
Од сонот се разбуди,
на мајка си и го раскажа и рече:
„Мајко ноќва необичен сон сонив.
На небото ѕвездие стоеја.
Тогаш тие паднаа врз мене како сјајни војни.
Војската беше како еден човек.
Повтев да го кренам,
но претежок ми беше.
Повтев да го тргнам,
но не можев да го поместам.
Народот на Урук гледаше што се случува.
Се веднеа луѓето и в нозе го целиваа.
Тогаш го стиснав како жена
и пред нозете твои го фрлив.
Ти син го нарече свој
и како брат до мене го кладе“.
Ришат, господарка и мајка,
сонот го протолкува и на сина си му рече:
„Тоа што на небото ѕвезди виде
и што како војската на Ану
врз тебе како еден човек падна,
што ти сакаше да го кренеш, но претежок ти беше,
сакаше да го тргнеш, но не можеше,
што го стисна како жена
и кон моите нозе го фрли,

а јас го нареков син,
тоа значи: ќе дојде човек силен.
Како множество војници
силата ќе му биде.
Ќе те предизвика на борба,
со тебе ќе се бори,
твојата рака над него ќе биде,
до нозете мои ќе лежи.
За син свој ќе го земам,
брат ќе ти биде,
и пријател.
Погледни, Енкиду, тоа е сонот
и толкувањето на твојата господарка и мајка“.
Така зборуваше посветената и видовитата,
а Енкиду куќата ја напушти,
возвишената куќа на Иштар.

Втора плоча

Енкиду прагот на храмот го
пречекори и на улицата стапна.
Народот се зачуди
штом човекот од степата го виде.
Неговото силно тело
сите силни во градот ги надминуваше.
Како бранови му се спушташе долгата брада и коса.
„Јунакот од бреговите на Ану
во градот дојде!“
Јунакот од Урук патот во светата куќа му го попречува.
Сета војска се собра
и против него настапува,
но страшниот поглед негов ги одбива.
Пред чудесната појава народот се поклонува,
пред нозете му паѓа и трепери како дете.
Како на бог, на Гилгамеш со килими во храмот
постелата му е послана,
кралот со божицата Иштар да се соедини,
божицата на плодноста.
Гилгамеш од својот дворец излегува
и се приближува.
Енкиду на дверите од храмот стои
и да влезе го спречува.
Како два борача во костец се фаќаат
на влезот од светата куќа,
и по улицата се борат.
Како војска Енкиду
над великиот пастир лежи.
Тогаш овој го стисна како жена,
го подигна и пред нозете на мајка си го фрли.

Со восхит народот во Гилгамеш гледа.
Со срдит очај Енкиду на него вика.
Замрсена и бушава е косата на моќната глава.
Енкиду се исправи и во противникот погледна.
Мрачно лицето му стана
и стушен погледот му беше.
Рацете изморени на колковите му паднаа,
очите со солзи му се наполнија.
Ришад, господарката и мајка,
за раце го фати:
„Ти син си мој, денеска те родив.
Твоја мајка сум, а овој брат ти е“.
Енкиду устата ја отвори и на Ришад,
господарката и мајка, и рече:
„Мајко, јас во борба брата си го најдов“.
Гилгамеш му рече:
„Ти пријател мој си,
во борбата заедно ќе сме“.

За да ги заштити кедровите
во далечната гора на боговите,
на луѓето за страв
Бел за чувар Хумбаба го постави.
Гласот му е како завивање на луња,
од здивот негов – дрвјето трепери,
секој во планината кедрова штом влезе,
од страшниот чувар се плаши,
кој до светите стебла ќе се доближи,
со сето тело трепери.
Гилгамеш на Енкиду му рече:
„Хумбаба, чувасрот на Кедровата гора,
богот Шамаш го навреди,
судијата на духовите и луѓето.
Како чувар на светите кедрови
ништо и никого не почитува,
од гората излегува луѓето да ги плаши,
од него дрвјето рика како в бура.
Го убива секој што ќе му се приближи
и силниот неговата рака го убива.
Моето срце бара страшниот да го пронајдам
и да го совладам.
Пријателе, ние нема во Урук безделно да мируваме,
во храмот на Иштар деца не ќе раѓаме,
по дела јуначки ќе тргнеме.
Со тебе по степата ќе ловам“.
Енкиду на својот пријател Гилгамеш
му рече:
„Бездруго страшен е тој Хумбаба, кај кого одиме.
Велиш: силен е и јак
и ние треба со него да се бориме?“
Гилгамеш на Енкиду му рече:
„Пријателе,
ајде заедно да одиме до светиот кедр,

против Хумбаба заедно ќе се бориме,
ќе го убиеме тој непријател
на боговите и луѓето!“

Трета плоча

Енкиду во сјајниот дворец на кралот влезе.
Срцето му е притеснето
и како птица небесна затрепери.
Тој за степата чезнее, за полските животни копнее.
Гласно без престан жали,
и пак од градот кон дивината ита.
Гилгамеш е натажен
зашто пријателот му замина.
Тој се подигна, ги собра најстарите од народот,
раката ја рена и вака рече:
„Чујте ме, мажи, и погледнете ме!
Јас по Енкиду жалам,
јас по него ридам.
Како тажачка лелекам.
Зошто ми е борна секира на појасот,
ластегарка в рака, на појасот меч,
зошто ми е радоста во очите,
свечена одежда на телото -
зошто ми е сето тоа?
Се подигна демонот и сета радост ми ја загорчи.
Енкиду, мојот пријател, отиде
во степата меѓу полските животни.
Тој ја проколнува светата жена што го заведе
и сесрдно на Шамаш му се моли, богот на сонцето.
Би требало на шарени килими да почива
и во палатата да живее од лево до мене,
првенците треба нозе да му целиваат,
сите луѓе да му служат треба.
Сакам сиот народ по него да тагува.
Луѓето руби жални нека носат,
искинати и испрашени.
Покриен со лавовска кожа низ полето ќе јурнам,
по степата ќе го побарам“.

Сам, со крената рака
Енкиду во степата стои.
Ловецот го преколнува,
на Шамаш сесрдно му се моли и вика:
„Осуди го проклетото дело на ловецот, Шамаш!
Богатството сотри му го,
машката сила одземи му ја!
Сите демони нека го измачуваат,
змии нека се појавуваат
пред неговата плашлива стапалка“!
Така тој ловецот го проколнува,

од полно срце зборот му извира.
А тогаш нешто го крена
и жената што го заведе
да ја проколне:
„Судбината сакам да ти ја одредам, жено!
На деновите од твојот живот крај да нема!
Моите клетви над глава нека ти стојат!
Улицата ека ти биде живеалиште,
а аголот на сидот дом.
Нозете со рани да ти се и уморени вечно.
Просјациите, отфрлените
по образите нека те удираат.
Трпам глад и жед ме мачи.
Зошто во мене стрвоста ја разбуди,
а јас да ја запознаам посакав,
зашто од моето поле во град ме одведе,
проклета биди!“
Зборот од устата негова Шамаш го чу,
богот на жешкото пладневно сонце.
„Енкиду, пантеру на степата,
зошто светата жена ја проколнуваш?
Таа храна од масата на божицата ти даде
боговите каква што добиваат.
Вино ти даде да пиеш
кралот какво што пие.
Свечена облека ти даде и појас.
Сјајниот Гилгамеш за пријател ти го даде.
Великиот Гилгамеш е пријател твој,
на шарени килими тој да одмориш ти даде,
лево од него да живееш
во блескава кука ти даде,
првенците на земјата нозе да ти целиваат
и сите мажи да те опслужуваат нареди.
Во Урук град сите по тебе тагуваат,
искината и прашлива облека носат.
Гилгамеш со лавовска кожа на грбот
по полето ита.
Те бара по степата, доаѓа“.
Енкиду зборот на силниот бог Шамаш го ислуша.
Пред својот бог
срцето го смири.
Облак од прав во далечината свети.
Со бела светлина Шамаш направи да блеска.
Доаѓа Гилгамеш,
лавовската кожа како злато светка.
Енкиду со пријателот в град се враќа.

Нова болка срцето на Енкиду го обзема.
На пријателот му кажува што го мачи:
„Тешки соништа ноќва видов,
пријателе мој.
Небото виеше,
а земјата со трепет му одговараше.

На некој силен сам му се противставив.
Како ноќ лицето темно му беше.
Со поглед втренчен беше.
На пес пустински му беше сличен.
Како јастреб крила и канџи имаше.
Ме зграби цврсто и в бездна ме фрли.
Во длабина тешка ме пушти да пропаднам.
Ко планина тешка врз мене нешто лежеше.
Тежината на моето тело
како спила голема ми тежеше.
Тогаш ликот ми го преобрази,
а рацете во крила птичји ми ги претвори:
Летај длабоко, длабоко во домот на темнината,
во живеалиштето на Иркалин.
Спушти се во домот од каде враќање нема за оние
што еднаш во него стагнале.
Оди надолу по патот по кој враќање нема,
чија насока ни лево ни десно оди!
Во куќата влезе каде луѓето желба за светлина
немаат.

Правот им е храна, а калта јадење.
Во пердуви се облечени,
со крилја како лилјаци и утки.
Не бараат светлина, живеат во темница.
Тогаш под земја во живеалиштето стапав.
Тука кралските капи од глава се симнати,
понижени се тие
на престолот што седеа
и со земјата владееја
од прастари дни.
Во куќата во која влегов,
темната куќа,
свештеник еден живее и слугата негов,
живеат и најљубените од великите богови,
живее Ерешкигал,
кралицата на земниот и подземниот свет.
Пред неа писарката на земјата клечи,
имињата во глина ги втиснуваа
и ги прочитуваа.
Ерешкигал главата ја подигна и ме здогледа.
'Запиши го и овој!'
Еве, тоа е сонот".
Тогаш Гилгамеш на Енкиду му рече:
„Ножот свој земи го
и на злиот дух на смртта посвети го!
Кон тоа огледало додај,
тоа нека го растера".
Утредента штом сонцето светна,
Гилгамеш портата на храмот ја отвори,
маса од елемак-дрво изнесе,
куп од црвен камен со мед наполни,
на масата принесе сè.

И на богот на сонцето го остави
да лиже.

Четврта плоча

А Шамаш, богот на сонцето, на Гилгамеш му рече:
„Подготви сè,
со пријателот свој со Хумбаба да се бориш!
Тој е поставен за чувар на Кедровата гора.
Низ Кедровата гора пат води до Брегот на боговите.
Хумбаба ме навреди,
затоа одете и убијте го!“
Гилгамеш речта божја ја слушна
и сите кнезови од народот ги собра.
Со Енкиду во дворецот влезе.
А Гилгамеш уста отвори и рече:
„Шамаш нè повика
со Хумбаба да се бориме.
Мир нека е со вас и со сиот народ!“
Најстариот меѓу кнезовите градски стана
и рече:
„Шамаш секогаш го заштитуваше својот пријател,
сјајниот Гилгамеш.
Неговата рака заштитничка близу нека е!
Страшен е срдитот чувар на Кедровата гора.
Шамаш, почетокот на борбата што го објави,
пријателот ти го прати
неповреден да те дочува!
Покрај тебе како штитеник нека стои
и животот да ти го чува, о кралю!
Ти, пастиру наш, од непријателот заштити нè!“
Тој собирното место го напушти,
а Гилгамеш на Енкиду му рече:
„Пријателе, во храмот Егалмах може да одиме,
кај светата свештеничка.
Ајде кај Ришад, мајката господарка.
Таа е видовита,
судбината и иднината да ни ја претскаже.
Нашите чекори нека ги благослови.
Нека ја положи нашата судбина
во силните раце на богот на сонцето.“
Тие во храмот Егалмах отидоа,
и светата свештеничка ја сретнаа,
мајката на кралот.
Таа сите зборови од сина си ги разбра и рече:
„Шамаш нека ти биде милостив!“
Тогаш во собата со свечена одежда влезе.
Со свет накит се врати
во бела руба завиена,
со златни штитови на градите,
со тијара на главата,

со сад вода во раката.
Таа подот го испрска,
а потоа по скалите на кулата се качи.
Високо горе под небото слободно
мирисен чад се дигаше.
Ги растураше жртвените зрна
и кон возвишениот Шамаш рацете ги крена:
„Зошто на мојот син Гилгамеш срце му даде?
Вечен немир зошто му одреди?
Ти пак си го допрел.
Еве пак на пат далечен се готви,
Хумбаба кај што живее.
Борба невидена го чека.
Непознат пат му претстои.
Од денот кога ќе тргне до денот на враќањето,
додека во Кедровата гора не стигне,
дур' не го совлада силниот Хумбаба,
додека навредата не ја одмазди
и стравот на земјата не го уништи,
за сите тие дни, Шамаш,
кога за Аја ќе жеднееш,
за својата љубена,
од себе таа нека те отфрли!
Така Аја на Гилгамеш нека те потсетува.
Во љубовната постела да не те пушти,
та срцето да ти биде будно
и на него нека мисли
додека неповреден не се врати“.
Така помош од жената на Шамаш измоли.
Кон облаците сини
миризлив дим кон небото се креваше.
Таа слезе, го повика Енкиду и рече:
„Енкиду, ти силен, ти радост и утеха си ми,
Гилгамеш, синот мој, заштити го,
на возвишениот Шамаш
жртва принеси му!“

На пат тие тргнаа и на север се упатија.
Од далеку Брегот на светот го здогледаа,
домот на боговите,
натаму патот до Кедровата гора ги водеше.
Од далеку го здогледаа Хумбабиниот чувар на гората
тој во пресрет им тргна.
Телото му беше облечено
во седум маѓесни наметки.
Шест од нив премести така
што долните горе излегоа.

Како див бик од бес зазбивтан
дотрча и со глас страшен крикна:
„Дојдете, на јастребите ќе ве фркам
да ве парчосаат“.
Но Шамаш, богот на сонцето, ги заштити,
моќта на маѓесните наметки ја уништи.

Ниниб, богот на војските,
сила во рацете им даде,
та тие џинот го убија,
Хумбабуниот чувар на гората.
Енкиду уста отвори и вака на Гилгамеш му рече:
„Пријателе драг, натаму, в гора да не одиме,
во нејзината темнина да не влегуваме!
Нозете ми се како фатени,
раката ми е вкочанета“.
Гилгамеш на Енкиду му рече:
„Не биди страшлив, пријателе мој,
не биди страшлив, не плаши се.
Ние мора напред да одиме,
лице в лице со Хумбаба да се видиме.
Нели му го убивме чуварот на гората?
Зар двајцата в борба не сме вешти?
Напред кон Брегот на боговите.
Во Шамаш верба имај и не плаши се.
Вкочанетоста на раката ќе исчезне.
Сила собери, на слабоста противстави и се!
Ајде,
заедно ќе се бориме.
Богот на сонцето ни е пријател,
тој во борба нè праќа.
Смртта заборава ја.
Тогаш ужас не ќе те обзема.
Во гората внимателно да одиме.
На сите страни да се обсираме,
силниот да не нè фати.
Богот што те заштити во скорашната борба
и сега нека те заштити!
Сите краишта на земјата нашите имиња ќе ги
слават!“
Тие по патот продолжија
и до Кедровата гора стигнаа.
Устите им занемеа и молчејќи застаанаа.

Петта плоча

Молчејќи стоеја и во гората гледаа:
кедровите ги гледаа,
на висината им се восхитуваа.
Во гората гледаа, на горските чистинки.
Широк пат тука има по кој Хумбаба шета
со чекори горделиви и силни.
Уредени се патиштата и патчињата,
направени се патеки убави.
Тие во Брегот на кедровите гледаат,
боговите кај што живеат,
во широкиот свет храм на божицата Ирнини.

Пред храмот кедрови стојат во бујност красна.
На патниците сенката на дрвјата им годи
со кликања полна.
Под нив трнливо билје лази,
меѓу мовта темни грмушки зеленеат.
Цвеќе миризливо, повивки
по кедровите се кријат.
Двоен час одеа и втор и трет.
Мачно им стана патувањето,
а патот стрмен.
Хумбаба не го беа виделе ни чуле.
Ноќ над гората се спушти,
свездите се запалија,
а тие легнаа да спијат.
Рано наутро Енкиду пријателот го буди:
„Страшен сон сонив, пријателе.
Двајцата како да стоевме пред врвот на гората,
кога одеднаш највисокиот врв се урна
и низ ридот се стркала
со трескот громовит
и човек еден згмечи.
Ние настрана летнавме
како ситни полски мушички,
и назад на пат кон Урок се најдовме“.
Тогаш кралот на пријателот свој му рече:
„Сонот што си го сонил добар е.
Сонот што си го видел, пријателе мој,
вонреден е, значење добро има.
Тоа што виде врвот што се урна
и друг човек згмечи, значи:
ќе го фатиме и убиеме Хумбаба.
Во поле телото ќе му го фрлиме
и во првата зора дома ќе се вратиме“.
Триесет часа патуваа,
изброија триесет часови.
Пред богот на сонцето јама ископаа,
кон Шамаш рацете ги кренаа.
Гилгамеш се качи
и на врвот од ископаната земја застана.
Фрли жртвени зрна и рече:
„О Брегу, сон донеси ни!
На Енкиду дај му сон, возвишен Шамаш!“
Ладен ветар низ дрвјата помина,
страшен виор доаѓаше.
Гилгамеш на пријателот да легне му рече
и самиот до него прилегна.
Се свитка пред бурата
како планинска ‘рж на ветар,
на колена падна
и ја потпре изморената глава на пријателот.
Сон, каков што смртните ги обзема,
тешко врз Енкиду легна.

На полноќ сонот го снема.
Тој се исправи и на пријателот свој му рече:
„Пријателе мој, дали ме викаше мене?
Зошто сум буден?
Да не ме допре?
Зошто сум исплашен?
Бог некој овдека да не помина?
Зошто телото мое е папсано?
Пријателе мој, пак сонував,
а сонот што го видов страшен беше!
Небото јачеше, а земјата со рик одговараше,
темни буреносни облаци се надвиснуваа,
мрачно се собираа и натрупуваа,
светна молскавица,
оган во висина вивна,
облаците сè повеќе се ширеа,
како дожд паѓаше смртта.
Уште еднаш светна
и огнот се изгаси.
Некој човек гром што го удри
пепел стана.
Ајде понатаму,
меѓу кедровите ќе се посоветуваме“.
Гилгамеш уста отвори и на пријателот му рече:
„Енкиду, сонот твој е добар,
значењето му е радосно.
Тешка борба ќе биде,
но сепак Хумбаба ќе го убиеме.“
Мачно до врвот на брегот се качуваат,
каде бујни кедрови куќата на боговите ја опкружуваат.

Со заслепувачка белина
свети светата кула на божицата Ирнини.
Тогаш се слушна страшно збивтање,
и дрвјата зашумеа.
Го виде Хумбаба сам како доаѓа,
шепите како на лав му беа,
а телото со бронзени паринки покриено,
на нозете јастребови канџи,
на главата рогови од див бик,
а опашот и плодилото
со змиска глава завршуваа.
„Напред, Енкиду!
Шамаш, богот на сонцето, живот нека ни подари!“
Стрелите свои ги испратија, кога на него фрлија,
но назад стрелите се вратија,
неповреден тој остана.
Сега тој пред нив застана.
Со канџестите шепа Енкиду го зграби.
Тогаш кралот секирата ја крена,
мртов Хумбаба на земјата падна.
Потоа моќното тело
в поле го одвлекоа,

птиците да го исколваат го фрлија.
Главата со рогови на стап ја наденаа
и како знак на победа
со себе ја понесоа.
Задоволни се качуваа кон Брегот на боговите.
Низ бујната кедрова гора
на врвот стигнаа.
Одеднаш од врвот глас се слушна,
гласот на Ирнини се јави:
„Вратете се. Свршено е вашето дело.
Кон Урук свртете ги чекорите ваши,
градот ве очекува!
На светиот рид каде боговите живеат,
смртник да пречекори не може.
Оној што во лицето на боговите ќе погледне
да умре мора!“
И се вратија назад тие низ клисури,
по патишта непроодни,
со лавови се бореа и кожата им ја земаа.
На денот на полн месец во Урук стапнаа.
Надената на копје
Гилгамеш главата на Хумбаба ја носи.

Шеста плоча

Тој оружјето свое го изми
и кралските украси ги светна,
ја исчесла косата на вратот што му лежеше,
од себе нечистата облека ја фрли,
и нова облека облече.
Се нагрна со наметка порабена
и со појас бедрата ги опаша.
На главата тијара стави.
Цврсто појсот го стегна.
Убав беше Гилгамеш.
И возвипената Иштар ја намами,
похотата и ја разгоре.
Смртта на Иштар око на Гилгамеш фрли:
„Дојди, Гилгамеш, и љубовник биди ми!
Семето твое дарувај ми го, ах, дарувај ми го!
Биди ми маж, а јас жена ќе ти бидам!
Ќе наредам кола да впрегнат,
сета од лапис лизуерен и злато,
со колца од злато,
а роглите украсени со бесценети камења,
Во запрегата секој ден
најубави и најсилни коњи ќе впрегнат.
Во мојата кука влези кедровите штом замирисаат!
Кога во мојот дом ќе дојдеш,
нозете ќе ти ги целиваат
сите на престолот што седат,
во прав ќе паднат

и кралевите на земјата.
Сè што срце ќе ти посака
од гори и од долини
како дар ќе ти се принесе.
Сите говеда, овци и кози од твоите стада
нека се облизнат.
Нека ти дојдат со богатство маски натоварени.
Пред сите нека пројури
коњот на твојата борна кола.
На твојот сјаен пастув
никој не ќе му биде рамен!“
Гилгамеш уста отвори и зборува,
на моќната Иштар и рече:
„О владетелко, за себе својата милина чувај ја!
Го презирам плодот на бесрамното
сладострасно тело.
Лебот твој мене не ми треба.
Храната што ми ја нудиш не ја сакам.
Одбивно е телото твое,
иако храна на боговите ми нудиш.
Твојот пехар радост не ми прави,
иако напивка на боговите ми нудиш.
На виделина ќе ја изнесам сета подмолност твоја!
Топло ти е настојувањето,
но во срцето осој криеш
како потајна скришна врата
што пропушта ветар студен,
како куќа красна силните што ги убива,
како слон седлото што го отфрла,
како факел носителот што си го изгорува,
како меур за пливање
под пливачот што издишува,
како кал
бедемите градски што не ги врзува,
како чевли носителот што го мачат!
Кај е мажот постојано што го љубеше?
Кај е пастирот на ко верна му остана?
Сите свои бесрамни дела треба да ги чуеш.
Пресметка со тебе барам:
На Тамуз,
младиот љубовник,
богот на пролетта
од година на година плач му определи.
Се вљуби во пастирот
со перје шарено накитен,
го тепаше, крилата ми гу скрши.
Тој во шумата стои и жали:
Крилото ми се суши, суши!
Лавот го засака, зашто од сила бликаше,
седум и седум капки дупки му копаше.
Се вљуби во коњот.
Со победничка радост полн,

непријателот го напаѓаше,
но мамузите, мачењето и камшикот твој ги сети.
Го засака главниот на пастирите,
вредно зрна жртвени сееше.
Секој ден младо јаре ти колеше.
Со својот стап постојано го тепаше
и од него волк направи.
Неговите пастири го избркаа,
сопствените кучиња кожата му ја искинаа.
На крај Ишулану го засака,
градинарот на татко ти небесен.
Кога ќе посакаше
китка цвеќе ти носеше.
Цвеќе полно масата ти ја красеше.
Окото на него ти падна, го домами:
„Дојди, Ишулану, да јадеме леб на боговите,
раце само протегни!
Пробај со мене од слаткото овошје“.
Тогаш Ишлану тебе ти рече:
„Што бараш од мене?
Зар мајка ми не ми испече
та сит да не сум?
Треба ли јадење да јадам
за своето пропаѓање?
Зборовите му ги чу,
го удри и во лилјак го претвори.
Сега во храмот веќе не се качува
и во градината не слегува.
Мојата љубов ја бараш,
а со мене ќе постапуваш
како и со нив“.
Штом тоа Иштар го чу,
страшен гнев ја обзеде,
веднаш на небото се качи.
Пред Ану стапна, својот татко,
и пред Анту – мајката небесна,
пред нив застапа и рече:
„Татко небесен, Гилгамеш ме проколна,
како зло сите дела ми ги наброи.
Срамно со мене постапи“.
Ану уста отвори, проговори
и на возвишената Иштар и рече:
„Ти, значи, љубовта на Гилгамеш ја посака,
а тој сета пакост ти ја наброи.
Колку срамно Гилгамеш постапил“.
Иштар уста отвори и на Ану му рече:
„Татко, бик небесен создај,
Гилгамеш да го убие!
Страв и ужас Гилгамеш да го обземе!
Ако молбата не ми ја слушнеш
и не создадеш бик маѓепсан
тогаш вратата на пеколот ќе ја отворам,

сите ѓаволи од Подземјето ќе излезат,
сите мртви ќе излезат,
и мртви повеќе од живи ќе има!“
Ану уста отвори и на моќната Иштар и рече:
„Ако желбата ти ја исполнам,
ќе настапат седум гладни години,
Дали во амбарите доволно жито собра?
Дали даде трева бујна да израсне
и друга храна за стоката?“
На Ану, Иштар му рече:
„За луѓето доволно жито е собрано,
за стоката доволно трева и зеленило.
Седум лоши години нека дојдат
за луѓето и за стоката обилно сè е“.
Тогаш Ану молбата и ја исполни,
од Брегот на боговите страшен бик прати,
накај Урук го упати.
Тој бесно преку полето трча.
Пред бедемите градски земјата ја пустоши.
Неговото огнено збивтање
стотина луѓе уништува.
Кон Енкиду јурна,
но тој настрана скокна
и за врв опаш бикот го фати.
Бикот збивтајќи се отргна,
на двесте луѓе се устреми
и сите ги отепа.
Кога збивтајќи по трет пат јурна
Енкиду настрана скокна
и цврсто за коренот на опашот го фати.
Гилгамеш тогаш мечот в гради му го зари,
а бикот на земја со кркореење падна.
Енкиду устата ја отвори
и на Гилгамеш му рече:
„Пријателе, со слава имињата си ги овенчавме,
небесниот бик го убивме!“
Како ловец на диви бикови, опитно
Гилгамеш главата од телото му ја одвои.
Небесниот бик штом го совладаа
срцата им се смирија,
пред Шамаш, богот на сонцето, ничкум паднаа.
Тогаш Иштар на бедемите на Урук се качи,
на работ застана и клетва изусти тешка:
„Тешко тебе Гилгамеш, тешко тебе,
пропаст и смрт за тебе,
зашто пак ми згреши
и бикот небесен го уби!“
Така колнеше господарката на боговите
и Енкиду нејзините зборови ги слушна.
Тој го пресече плодилото на бикот
и пред лицето и го фрли:
„Кога би те дофатил

и со тебе така би постапил,
со неговите црева ќе те накитам!“
тогаш Иштар сите девојки од храмот ги собра,
сите жени и свештенички на љубовта,
и тажна тажачка заредија,
плодилото на маѓесниот бик го оплакуваа.
Гилгамеш сите мајстори, вешти занаетчи
ги викна.
Мајсторите не можеа да им се начудат
на големите свиткани рогови.
Секој рог по дваесет очи
лазурно камење тежеше,
два прста кората дебела му беше.
Преку шестотини литри масло,
колку што двата рога собираа,
на својот бог Лугулбанди
Гилгамеш му подари,
како масло за помазание,
роговите во храмот на богот заштитник
ги внесе
и на божествениот владетел
на престолот ги прицврсти.
Во Еуфрат рацете ги измија и тргнаа.
Во Урук влегоа и по улиците шетаа.
Сите луѓе на Урук собрани
ги гледаат не им се нагледуваат.
Гилгамеш вака на жените од својата палата им рече:
„Кој е најубав меѓу мажите?
Кој е прекрасен меѓу воините?“
„Гилгамеш е најубав меѓу мажите!
Прекарасен е Гилгамеш меѓу воините!“
Така радосно одговараа жените.

Весел е Гилгамеш, радосен празник прославува.
Песни јачат игриви, гласно свирки се разливаат.
Испружени војниците на ноќните постели починуваат,
починува и Енкиду и соништа го измачуваат.
Се крева Енкиду и сонот свој го раскажува и вака
на Гилгамеш му рече:

Седма плоча

„Зошто се советуваа великите богови?
Зошто голема гибел ми готват, пријателе?“
Чуден беше сонот што го видов,
неговиот крај несреќа претскажуваа.
Орел со бакарни канци ме зграби
и четири часа на височини ме носеше.
Тој ми рече:
„На земјата долу погледни! Како ти изгледа?
Погледни го морето, какво ти се чини?“
А земјата како брег беше,

а морето вода малечка.
И пак четири часа на височина леташе
и рече:
„На земјата долу погледни! Како ти изгледа?
Морето погледни го! Какво ти се чини?“
А земјата како градина беше,
а морето рекичка што ја напојува.
И пак четири часа во висина леташе и рече:
„На земјата долу погледни! Како ти изгледа?
Морето погледни го! Какво ти се чини?“
А земјата како брашнена каша беше
а морето како копанка за вода.
„Уште два часа во висина ме носеше
и тогаш ме пушти да паднам.
А јас паѓав, паѓав,
и лежев на земјата испокршен.
Исплашен се разбудив“.
Гилгамеш зборовите на Енкиду ги чу
и погледот му се стемни.
Тогаш гчас крена и на Енкиду пријателот
му рече:
„Зол дух во своите канџи ќе те зграби,
Оф леле, великите богови несреќа ти досудиле!
Лежи, зашто челото врело ти е“.
Легна Енкиду и на него демон еден
злиот дух на треската главата му ја зафати.
Како на жив човек на вратата и зборува:
„Врато на градината, порто од кедар,
ти ум немаш!
Четириесет часа трчав
додека дрвото ти го избрав,
додека високиот кедар го здогледав.
Од вистинско дрво ти си.
Седумдесет и два лакта твојата висина е,
а дваесет и четири ширината твоја.
Од тврди стени столбовите ти се изрежани
и убаво е засводен твојот горен лак.
Те изгради кнезот на Нипур.
Да знаев, о порто,
оти пропаст ќе ми станеш,
а оваа убавина моја несреќа,
секирата ќе ја кренев и ќе те парчосав.
Ќе сплетев плет од прачки...“
Тогаш Гилгамеш гласно офна и рече:
„Пријателе мој,
со мене бреговите и пустините ги пропатува,
со мене сите опасности ги подели,
сонот се исполни, пријателе мој!
Судбината да се запре не може!“
И на денот кога слика в сонот виде,
сонот судбонесен да се исполнува почна.
Болен лежи Енкиду.

На постела од килими лежи,
еден ден, втор ден,
цврсто бунило го држи.
Трет ден, четврти ден лежи тој и спие.
Петти, шести, седми,
осми, деветти и десети ден лежи Енкиду
и болката голема му станува.
Единаесеттиот и дванаесеттиот ден
во огнот на треската заофка Енкиду.
Тој својот пријател го довикува и му зборува:
„Проклетството ме стигна, пријателе драг!
Не ќе умрам како оној што паѓа в бој,
од борбата се плашев, затоа со неславна смрт умирам.
Кој в борба падне, среќен е, пријателе,
јас пак умирам во срам.“

Осма плоча

Штом зората со зрак светна
Гилгамеш се крена
и кон постелата на пријателот пријде,
мирно лежеше Енкиду.
Тивко градите му се креваа и спуштаа.
Тивко од уста здивот на душата му истечуваше.
А Гилгамеш плачеше и зборуваше:
„Енкиду, пријателе млад,
каде сила ти остана,
а гласот каде?
Каде е мојот Енкиду?
Како лав, како див бик беше силен,
како газела беше брз.
Како брат те сакав тебе, тебе!
Велик меѓу сите кнезови те направив
тебе, тебе!
Сите убави жени на Урук те љубеа тебе, тебе!
Во Кедровата гора со тебе одев,
дење и ноќе со мене беше.
Со мене главата на Хумбаба ја донесе
во Урук утврден,
радосно жителите нè величеа.
Ние чудесниот бик што збивташе го убивме.
Да не здивот негов те отру?
Може великите богови не ни одобрија
против Иштар срдито што станавме
та бикот од небото пратен го убивме?!“
Молчејќи до постелата на пријателот лежеше,
а погледот во далечина му скиташе.
Пак Гилгамеш во Енкиду гледа.
Мирно лежеше Енкиду и спиеше.
„Енкиду, пријателе на моите млади години!
Тука лежи тој пантер на степите, што стори сè
на Брегот на боговите да се качиме,

небесниот бик да го собориме и убиеме,
Хумбаба да го совладаме,
во Кедровата гора што живееше.
Каков длабок сега те обзеде сон
та лицето ти е мрачно и не ме слушаш веќе?“
Но Енкиду очите кон другарот не ги крена.
Гилгамеш срцето му го допира,
но срцето веќе не чукаше.
Како невеста тогаш тој другарот свој го покри
на лав сличен, својот тажен глас го крена.
Како лавица со копје погодена зарика тој.
Косите си ги корнеше и ги фрлаше.
Облеката си ја искина
и облече жална и прашлива.
Штом првиот утрин зрак светна,
Гилгамеш нова тажачка изреди.
Шест дена и шест ноќи го оплакуваше Енкиду,
пријателот свој.
Сè до седмиот ден,
додека руменилото утринско не осамна,
незакопан го остави.
Седмиот ден Гилгамеш пријателот си го закопува
и градот Урук го напушта.
Тој по степата одново ита.
Таму ловец еден сретна,
јами за лавови што копа.
Ловецот на кралот му проговори
и вака на Гилгамеш му рече:
„Возвишен владетеле,
ти страшниот чувар на Кедровата гора го уби,
та Хумбаба го совлада,
со своја рака лавови на бреговите убиваше,
силниот бик го уби
богот на небото што го прати.
Зошто ти се толку образите бледи и испиени,
а лицето толку натажено?
Зошто ти е душата огорчена,
а ставата подведната?
Зошто тажењето в срце ти е толку гласно?
Зошто личиш на патник од далечина што иде?
Зошто лицето од ветар, од дожд
и од сонце пладневно ти е изгорено?
Зошто толку немирно преку полето иташ?“
Гилгамеш уста отвори, збори:
„Мојот пријател,
што како коњ верен ми беше приврзан,
пантерот на степата, Енкиду, пријателот мој,
кој стори сè
на Брегот на боговите да се качиме,
небесниот бик да го фатиме и убиеме,
Хумбаба да го совладаме
во Кедровата гора што живееше,

по клисурите лавови да убиваме,
мојот пријател,
кој со мене сите опасности ги делеше -
него судбината човечка го втаса.
Шест дена и шест ноќи го оплакував,
сè до седмиот ден
незакопан го оставив.
Судбината на пријателот тешко ме погоди.
Затоа преку полето итам
и барам далечина.
Како тагата и болката да ја стишам,
како да се утешам?
Пријателот што го сакав
земја стана.
Енкиду, пријателот мој,
грст земја се стори.
Зар и јас ко он ќе морам да се смирам
и довека да не станам?“

Деветта плоча

Гилгамеш по Енкиду, пријателот свој,
горко плаче и по полето трча:
„Зар и јас, и јас ко Енкиду ќе умрам?
Срцето ми е од тага искинато,
градите болка полни.
Јас од смртта се исплашив
и затоа по степата трчам.
Кај моќниот Утнапиштим одам,
кој вечен живот најде,
итам кај него да стигнам.
Штом ноќе лав здогледам,
плашлив станувам.
Главата ја кревам и на Син – месечината се молам,
кон Советот на боговите молитви упатувам:
На земјата тој лежи и од сон страшен се исплаши.
Лавче едно си играше и на животот се радуваше.
Тој секирата од појас ја крена,
мечот го извлече, но тогаш
меѓу нив карпа остра како копје падна
и земјата ја расцепи,
самиот тој во пукнатината пропадна.
Се разбуди и натаму тргна.
Штом утредента зората се јави,
тој очите ги крена и планина голема здогледа.
Планината се викаше Машу.
Тоа се два брега небото што го носат.
Меѓу нив сончевата порта е засводена
од кај што сонцето излегува.
Два џина портата на небото ја чуваат.
До појас над земја градите човечки им се гледаат.
Долниот дел како на скорпија

во подземниот свет им е пружен.
Страшни се и морновидни,
погледот смрт им предвестува.
Нивниот поглед како молња
бреговите ги урива.
Гилгамеш ги погледна и се вкочани.
Од ужас лицето му се стемни.
Се осмели и се поклони.
Скорпионот-човек кон својата жена викна:
„Човекот што кај нас доаѓа
на бог е сличен!“
Жената на скорпионот-човек му одговори:
„Една третина тој човек се роди,
две третини бог е тој“.
На Гилгамеш, пријателот на боговите,
скорпионот-човек му рече:
„Си поминал долг пат, редок патнику,
дури до мене стигна.
Си поминал брегови што тешко се поминуваат.
Сакам патот твој да го дознаам.
Овде се ставени границите на твоето патување,
сакам целта на патувањето да ја знам“.
Гилгамеш на скорпионот-човек му одговори
и рече:
„По Енкиду, пријателот мој,
пантерот на степата, тагувам.
Него судбината на смртните го стигна.
Затоа сега од смртта се плашам и по степата јурам.
Судбината на Енкиду тешко врз мене падна,
пријателот што го сакав стана прав,
Енкиду, мојот пријател,
грст земја се стори.
Затоа по земјите трчав,
затоа преку планини се качував
и дури до тебе стигнав.
Би сакал до Утнапиштим да отидам, мојот прататко.
Тој до Советот на боговите стигна,
бараше и вечен живот најде.
За смртта и животот сакам да го прашам!“
Скорпионот-човек уста отвори
и вака на Гилгамеш му рече:
„Никогаш за луѓето низ овие брегови
проодни патеки немало, Гилгамеш.
Никој досега низ овие планини не поминал.
Двапати по дванаесет часа
оваа планинска пресека се протега
и низ брегот кон небото води.
Густа темница е,
ни лач светлина нема
ни кога сонцето излегува
над земјата да се јави,
ни на заод

штом од патот по небесниот океан
се врати.
Ние портата на тој пат мрачен ја чуваме.
Зад бреговите море својот шир го шири
што сите краишта на земјата ги опкружува.
Ти по патот сончев не можеш да одиш
зашто кај местото на боговите води.
Низ мрачната пресека иеден човек
досега не поминал.
Зад Сончевата порта твојот прататко живее.
Далеку, на речната утока,
од онаа страна на Водата на смртта живее
Утнапиштим.
Преку неа ниеден кораб човекот не го носи“.
Гилгамеш зборот на џинот го разбра
и вака му рече:
„Патот низ безброј страдања ме води.
Страшни маки и болки ми се одредени.
Треба ли во чемер и офкање
деновите да ми минат?
Пушти ме во планината да влезам,
Утнапиштим да го видам,
за животот што тој го најде да го прашам.
Пушти ме да поминам
и животот да го најдам“.
Скорпионот-човек уста отвори, проговори
и вака на Гилгамеш му рече:
„Храбар си ти, Гилгамеш,
силен си.
Оди, Гилгамеш, и пат најди!
Бреговите на Машу
од сите брегови на земјата се повисоки.
Длабоко во оваа планина
карпиштата пресека прават
мрачна и стравотна.
Со среќа до пресеката стигна.
Сончевата порта нека ти се отвори,
ние што ја чувавме“.
Гилгамеш зборовите ги чу и тргна.
По патот тргна џинот што му го покажа.
За два часа до мрачната пресека стигна,
Темница беше,
ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Три двојни часови одеше,
густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Четири двојни часови одеше.
Густа темница беше,

ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Четири двојни часови одеше,
Густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Пет двојни часови одеше.
Густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Шест двојни часови одеше.
Густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Седум двојни часови одеше.
Густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Не гледа тој што пред него се наоѓа,
што зад него.
Осум двојни часови одеше.
Густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Темницата не му даваше да види
што пред него се наоѓа,
а што зад него.
Девет двојни часови одеше,
тогаш ветар северен сети.
Ставата му е подведната.
Лицето напред свртено.
Густа темница беше,
ни лач ни светлина.
Десет двојни часови одеше.
Темницата попушти, светлината се ближи!
Единаесет двојни часови одеше.
Пресеката се шири и тој зрак сончев здогледа.
Дванаесет двојни часови одеше,
тогаш се расветли.
Пак дневна светлина го плисна.
Пред него лежеше градината на боговите
и тој ја здогледа.
Со силни чекори кон неа тргна.
Рубини плодовите и беа,
волшебно убави лозници висеа.
Дрво едно лазурно камење имаше.
Разни други плодови
по дрвјата висеа.
Градината во светлина се капеше.
Кон Шамаш, богот на сонцето,

Гилгамеш рацете ги крена:
„Долго и мрачно патувањето ми беше!
Морав диви животни да убивам,
со кожа телото да го обвиткувам,
месото да им го јадам.
Ми допуштија
низ небесната порта да минам
и низ пресека од стравотна темница поминав.
Пред мене Градината на боговите лежи,
а зад неа море широко.
Сега патот до Утнапиштим покажи ми го.
Бродарот покажи ми го
што дотаму сигурно ќе ме пренесе,
преку Светското море, и преку водата на смртта,
вечниот живот да го најдам!“
Низ возвишениот Шамаш
тогаш Гилгамеш му рече:
„Сам и јадосан по светот скитав,
свезда по свезда гаснеше,
а јас со години
на пусто поле
лежев.
Ни сонцето, ни месечината, ниедна свезда
во мрачната пресека не се појавија.
Дозволи очите мои да те видат, о сонце,
на твојата убава светлина да се наситам!
Во далечина темницата исчезна
и пак полна светлина ме огреа.
Зар смртниот може да го гледа
сјајното око на сонцето?
Јас живот барам,
животот вечен сакам да го најдам
засекогаш“.
А Шамаш зборовите му ги разбра
и вака на Гилгамеш му рече:
„Оди кај Сидур Сабиту,
мудрата жена на Брегот на боговите.
На престол таа седи, на море,
во Градината на боговите
и дрвото на животот го чува.
Кон градината оди што пред тебе лежи!
Таа патот ќе ти го покаже
до Утнапиштим далечен“.
Гилгамеш овие зборови ги чу и тргна.
Пред себе Градината на боговите ја виде.
Во буен раскош кедровите стојат,
на дрвјата алем-камења блескаат,
сафири се семките на плодовите,
како морска трева под дрвјата
зелени смарагди распослани.
Гилгамеш полека чекори,
очите кон Градината на боговите ги крева.

Десетта плоча

Престолот на божицата Сидур Сабиту на високо е на брегот морски.

Тука таа седи и влезот на Градината на боговите го чува.

Ставата со појас и е стегната, телото во долг фустан облечено.

Се устремил Гилгамеш, на сите страни трча, кон портата се упати.

Со кожи од диви животни е облечен, ликот му е страшен, телото на боговите слично.

Во срцето болка носи, прилега на патник од далеку што иде.

Сабиту во далечина гледа, за себе си зборува, совет од срцето си бара:

„Дали е возможно патник некој влез во Градината на боговите да бара?

Каде тој чекорите свои ги упатил?“

Штом Сабиту поблиску го забележа,

портата си ја затвори,

ја затвори и ја замандали.

Гилгамеш внатре реши да влезе.

Рака крена и секирата на портата ја кладе, и на божицата Сабиту и рече:

„Што виде, Сабиту,

та вратата ја затвори?

Пред мене портата ја затвори

и со резе ја замандали.

Вратата ќе ја скршам, резето ќе го распарчам!“

Сабиту вратата ја отвори

и на влезот во Градината му говори

и вака на Гилгамеш му рече:

„Зошто ти се така образите испиени?

Зошто ти е челото така мрачно и набрано?

Зошто ти е душата натажена,

а ставата поднаведната?

Зошто во срцето болка носиш?

На патник личиш од далеку што иде.

Зошто лицето од ветар, и од дожд,

и од сонце пладневно ти е изгорено?

Зошто оддалеку преку степата иташ?“

Гилгамеш на Сабиту божицата и рече:

„Како образите да не ми се испиени,

а челото мрачно и набрано?

Како душата да не ми е натажена,

а ставата поднаведната?

Како во срцето болка да не носам?

Како да не личам на патник

од далечина што иде?

Како да не ми е лицето поцрнето
од ветришта бурни и сонце,
од пладневна жега изгорено?
Како оддалеку преку степата да не трчам?
Мојот млад брат, пантерот на степата, Енкиду,
мојот млад пријател,
кој стори сè
на Брегот на кедровите да се качиме,
да го фатиме и убиеме небесниот бик,
Хумбаба да го совладаме,
во гората кедрова што живееше,
во клисурите лавови да убиваме,
мојот пријател,
кој со мене сите маки и опасности ги делеше,
кого го сакав, толку многу го сакав,
него судбината на смртните го стигна.
Ден и ноќ по него ридав
и во гроб не го положив
и чекав и верував
дека мојот пријател ќе оживее
од моето гласно довикување.
Седум дена и седум ноќи лежеше
како црв згазен.
Живот барав,
но веќе не го најдов.
Затоа преку степата јурев
на човек од дивината сличен.
Судбината на пријателот тешко мене ми падна.
Како тагата и болката да ја стишам,
како да се утешам?
Пријателот што го сакав
прав стана.
Енкиду, мојот пријател,
грст земја се стори.
Зар и јас ко он ќе мора да се смирам
и довека да не станам?
Во тебе гледам сега, о Сабиту,
во смртта за да не гледам, од која се плашам“.
Сабиту вака на Гилгамеш му рече:
„Каде иташ, Гилгамеш?
Животот што го бараш – не ќе го најдеш.
Кога боговите луѓето ги створија,
за нив смртта ја одредија,
а животот за себе го задржаа.
Затоа јади и пиј, Гилгамеш,
телото полни си го,
денот и ноќта во веселба нека ти минат,
секој ден игра и веселба да ти е,
и празник радосен.
Чиста облека облечи,
измиј се, главата намирисај ја,
телото во свежа вода искапи го!

Со радост децата гледај си ги
за раце што те држат.
Во твоите прегратки жената нека се радува!
Затоа во Урук врати се, во градот свој,
како крал и јунак славен!“
Но Гилгамеш нејзе, на Сабиту, и рече:
„Доста, Сабиту, патот до Утнапиштим покажи ми го.
Упати ме до него да стигнам!
Како до него да дојдам?
Упати ме!
Ако е возможно преку морето ќе поминам,
ако не е, по брегот понатаму ќе трчам!“
Сабиту на Гилгамеш му рече:
„Нема место крај ова море
од кое некој среќно отаде би поминал
и среќно би пристигнал.
Ниеден што ваму стигнал, од прастари дни,
преку морето да премине не можел.
Навистина Шамаш преку морето плови,
тој јунак силен,
но кој освен богот на сонцето
таму може да премине?
Тешка е пловидбата преку Светото море,
патот до Водата на смртта е тежок.
Преку морето како ќе преминеш, Гилгамеш?
Па и да ја поминеш Водата на смртта,
што понатаму би правел?
Но погледни
таму кај ковчези со камења лежат полни,
таму е Ур-Шанаби,
бродарот на Утнапиштим.
Штотуку во шумата отиде
трева да собира и јагоди да бере.
Него побарај го ти!
Ако е возможно,
со него отаде помини,
ако не, врати се!“
Штом тоа Гилгамеш го чу,
оружјето си го зеде,
секирата на појасот си ја закачи.
На пат тргна и кон морскиот брег се упати.
За миг како копје фрлено меѓу него и божицата
вратата на Градината се затвори.
Гилгамеш во далечина гледа
и на речната утока
кораб здогледа.
Таму чекорите свои ги упати,
кон коработ на Утнапиштим.
Бродарот го бара
сигурно што би го пренел
преку морето широко
и преку Водата на смртта.

Се приближи и почна да очекува.
На брегот кораб лежи,
по брегот талка Гилгамеш.
Секаде бродарот го бара,
но него никаде го нема.
Гледа како лежат ковчези
со камења наполнети.
Кон шумата приоѓа и вика:
„Еј бродару, те барам!
Преку морето пренеси ме,
преку морето на смртта!“
Го викаше гласно,
но одговор немаше.
Гилгамеш кон ковчезите се врати
и во лутина ги искрши.
Пак кон шумата се упати.
Го здогледа Ур-Шанаби
и кон него тргна.
Ур-Шанаби на Гилгамеш му рече:
„Кажи ми го твоето име, кажи ми го!
Јас сум Ур-Шанаби
бродарот на Утнапиштим далечен“.
Гилгамеш на Ур-Шанаби му рече:
„Гилгамеш се викам.
Од бреговите на Ану дојдов.
Од изгрејсонце пат далечен поминав
и сега тебе те гледам, Ур-Шанаби!
Дај Утнапиштим далечен да го видам!“
Ур-Шанаби на Гилгамеш му рече:
„Зошто ти се така образите испиени?
Зошто ти е челото така мрачно и набрано?
Зошто ти е душата натажена,
а ставата поднаведната?
Зошто болка во срцето криеш?
На патник личиш од далеку што иде.
Од ветар бурен и сонце си потемнет,
од пладневен жар во срце си поцрнет
Зошто оддалеку преку степата иташ?“
Гилгамеш на Ур-Шанаби, бродарот,
му рече:
„Како образите да не ми се испиени,
а челото мрачно и набрано?
Како да не ми е душата натажена,
а ставата поднаведната?
Како во срцето болка да не кријам?
Како да не личам на патник од далечина што иде?
Како да не ми е лицето поцрнето
од бурен ветар и сонце,
и од пладневен жар изгорено?
Како оддалеку преку степата да не јурам?
Мојот млад брат, пантерот на степата, Енкиду,
мојот млад пријател,

кој стори сè
на Брегот на кедровите да се качиме,
да го фатиме и убиеме небесниот бик,
Хумбаба да го совладаме,
во Кедровата гора што живееше,
по горските клисури лавови убивавме,
мојот пријател,
кој со мене сите опасности и маки ги делеше,
Енкиду, кого го сакав, толку многу го сакав,
него судбината на смртните го стигна.
Шест дена и шест ноќи го оплакував
и во гроб не го положив.
Страв од смртта ме фати
па затоа преку степата јурам.
Судбината на мојот пријател тешко ми падна.
Затоа од далечина доаѓам,
зад себе пат долг изгазив.
Како болката и тагата да ги стишам,
како да се утешам?
Пријателот што го сакав
прав стана.
Енкиду, мојот пријател,
грст земја се стори.
Зар и јас ко он ќе морам да се смирам
и довека да не станам?“
И Гилгамеш на Ур-Шанаби, бродарот,
му рече:
„Па сега, Ур-Шанаби,
како до Утнапиштим да дојдам!
Упати ме како до него да стигнам!
Тајниот пат покажи ми го!
Ако е возможно, морето ќе го пребродам,
ако не е, понатаму по брегот ќе јурам!“
Ур-Шанаби, бродарот,
нему му рече:
„Со свои раце ти превозот го уништи,
ковчезите со камења ти ги искрши,
сам на себе преминот си го затвори
преку шумните води на смртта.
Ковчезите со камења се искршени
па не можам да те пренесам до Островот на животот.
Сепак, Гилгамеш, секирата земи ја,
подготви се, во шумата појди,
сто и дваесет стебла собори,
така што секоја греда пеесет лакти да брои.
Изделкај ги, зашили ги, донеси ги!“
Штом Гилгамеш тоа го чу,
секирата си ја зеде,
во шумата појде и сто и дваесет стебла собори,
ги изделка,
секоја страна шеесет лакти броеше,
ги зашили,

Ги собра и кај Ур-Шанаби ги однесе.
Се качија на коработ со стебла товарен,
на брановите море го доведоа
и стреловито одредија.
Месец и петнаесет дена
долг е патот.
Но, гледај, на третиот ден
Ур-Шанаби до Водата на смртта стигна.
Ур-Шанаби на Гилгамеш му рече:
„Забоди едно стебло,
и со секирата за земјата прицврсти го.
Со раката не смееш
до водата на смртта да допреш
зашто ќе умреш.
Втири стебки земи,
и цврсто во земјата заботи го.
Сега трето стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега четврто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега петто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега шесто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега седмо стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега осмо стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега деветто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега десетто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега единаесетто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сега дванаесетто стебло земи, Гилгамеш,
забоди го!
Сто и дваесет стебла употреби Гилгамеш.
Потоа појасот го раскопча,
лавовските кожи ги отфрли
и со свои раце катарка постави.
Утнапиштим во далечина гледа,
сам со себе зборува,
в срце се советува:
„Зошто исчезнаа ковлезите со камења од коработ?
Кој со кораб кај мене неповикан доаѓа?
Оти тој дојден, човек не ќе биде!?
Загледувам: човечко суштество тоа не е ли?
Загледувам: бог не е ли тоа?
Сосем како мене личи.
Со моќна рака гредите во брзите Води на смртта
ги забодува.
Гредите ковчезите со камења му ги заменуваат,

што Ур-Шанаби во вода ги фрлаше.
Со сигурна рака коработ по гредите го влечат.
Наскоро на брегот од островот ќе бидат.
Но сите греди веќе се забодени.
Тогаш дојденецот катарката високо ја подигна,
со секирата замавна
на половина ја пресече
и двете половици ги заби
и коработ одеднаш на брегот се најде.“
Утнапиштим од куќата слегува
и кон странецот ита.
Утнапиштим на Гилгамеш му рече:
„Кажу го твоето име, кажи кој си!
Јас сум Утнапиштим живот вечен што најде.“
Гилгамеш
на Утнапиштим блажен му рече:
„Гилгамеш се викам.
Од бреговите на Ану ваму дојдов.
Од изгрејсонце пат далечен поминав.
Најпосле те гледам тебе, Утнапиштим далечен!“
Утнапиштим му рече:
„Зошто ти се образите толку испиени?
Зошто ти е челото мрачно и набрано?
Зошто ти е душата толку натажена,
а ставата поднаведната?
Зошто во срцето болка криеш?
На патник личиш од далечина што иде,
од бурен ветар и сонце потемнет си,
од пладневен жар лицето ти е изгорено.
Зошто оддалеку преку степата иташ?“
Гилгамеш на Утнапиштим далечен
му рече:
„Како да не ми се образите испиени,
а челото мрачно и набрано?
Како душата да не ми е натажена,
а ставата поднаведната?
Како во срцето болка да не кријам?
Како да не личам на патник од далечина што иде?
Како лицето да не ми е потемнето
од ветер буен и сонце
и од пладневен жар изгорено?
Како оддалеку по степата да не јурам?
Мојот млад брат, пантерот на степата, Енкиду,
мојот млад пријател,
кој стори сè
на Брегот на кедровите да се качиме,
да го фатиме и убиеме небесниот бик,
Хумбаба да го совладаме,
во Кедровата гора што живееше,
по горските клисури лавови убивавме,
мојот пријател,
кој со мене сите опасности и маки ги делеше,

Енкиду, кого го сакав, толку многу го сакав,
него судбината на смртните го стигна.
Шест дена и шест ноќи го оплакував
и во гроб не го положив.
Страв од смртта ме фати
па затоа преку степата јурам.
Судбината на мојот пријател тешко ми падна.
Затоа од далечина идам,
зад себе пат долг изгазив.
Како болката и тагата да ги стишам,
како да се утешам?
Пријателот што го сакав
прав стана.
Енкиду, мојот пријател,
грст земја се стори.
Зар и јас ко он ќе морам да се смирам
и довека да не станам?“
Гилгамеш на Утнапиштим му рече:
„Решив до Утнапиштим далечен да отидам,
него, бесмртниот, да го видам,
живот што најде.
Така тргнав и по земјата патував,
преку брегови патував
тешко проодни,
поминував мориња и реки.
Со среќен живот не се задоволив,
до наситка со болка се напив,
страдањето храна ми беше.
До Сабиту уште не стигнав,
а облеката ми беше одамна искината.
Бев принуден диви птици и диви кози,
елени и газели да ловам
и месото да им го јадам.
Лавови, пантери и чакали
моето копје убиваше
и со нивните кожи се облекував.
Демоните на смртта вратата нека ја затворат,
со смола и камења нека ја затрупаат!
Сакам демоните на смртта да ги уништам,
та нивното кликање да престане.
Утнапиштим, тајната на животот откриј ми ја,
ти живот постигна вечен“.
Утнапиштим на Гилгамеш му рече:
„Не лелекај и не јадосувај се.
Боговите и луѓето различни судбини имаат.
Татко ти и мајка ти човек те родија.
Иако две третини си бог,
а една третина човек,
таа кон судбината на смртните те носи.
На човекот вечен живот не му е одреден.
Смртта е страшна,
на секој живот таа цел е.

Зар за вечност куќи градиме?
Договорите за вечност ли ги запечатуваме?
Секогаш ли браќата наследството го делат?
Зар човекот во љубовта вечно се насладува?
Секој ден ли се разливаат реките
и земјата ја поплавуваат?
Зар птиците кулилу и кирипа вечно пролетта
ја гледаат?

Зар нивното око довека сонцето го гледа?
Откако деновите се почнати,
ништо не е трајно.
Не личат ли еден на друг
новороденчето и смртта?
Зар двете не се обележани
со знаците на смртта?
Кога чуварот и вратарот душата
од Подземјето на светлина ја пуштаат
и новороденчето сонцето го поздравува,
тогаш се собираат силните богови Анунаки,
а со нив Меметум, божицата
судбини што одредува,
заедно текот на животот го одредуваат.
Деновите на животот тие ги одредуваат,
но деновите на смртта не ги бројат“.

Единаесетта плоча

Гилгамеш нему, на Утнапиштим далечен,
му рече:
„Те гледам, Утнапиштим,
ти ни повисок ни поширок од мене не си,
ти си ми сличен како таткото на синот.
Ти не си строен поинаку од мене,
и ти си човек како мене.
Но јас сум немирен
и создаден да се борам.
А ти од борбата си се отстранил,
мирно на грбот си лежиш.
Како само во Советот на боговите довтаса,
како си барал и вечен живот нашол?“
Утнапиштим му рече:
„Сакам, Гилгамеш,
една непозната случка да ти доверам
и една тајна на боговите да ти откријам.
Шурипак, град на Еуфрат е,
ти и самиот го знаеш.
Тоа стар град е.
Долго време боговите му беа наклонети.
Тогаш тие решија потоп да пратат.
На советуваењто седеше и Еа,
богот на длабочините.
На мојата куќа од трска

одлуката на боговите ја раскажа.
Куќо од трски, куќо од трски!
Сиду, сиду! Колибо од трски, слушај!
Ти, човеку од Шурипак,
Утнапиштим, сине на Убар-Туту,
куќа дрвена согради,
како кораб согради ја!
Остави го богатството, живот барај,
презри го имотот, животот спаси го.
Во коработ животно семе од секаков вид донеси!
Веднаш кораб изгради.
Должината и ширината сразмерни да се!
Во слатководното море пушти го
и со покрив покриј го!
Го сфатив богот Еа,
мојот господар, и му реков:
„Ќе сторам, господару, како што заповедаш,
со страхопочит твоите заповеди
ќе ги следам.
Но што на градот, на народот,
на најстарите меѓу нив да им речам?“
Еа уста отвори и на својот слуга, мене,
му рече:
„Ти, чедо човечко, треба да им речеш:
Великиот Бел напреку ме гледа,
затоа веќе во вашиот град нема да живеам.
Земјата на Бел не сакам веќе да ја гледам.
Сакам до слатководното море да отидам,
кај Еа да живеам,
мојот господар милостив.
А мвас со секакво богатство ќе ве благослови.“
Штом првиот зрак сончев светна,
почнав да се подготвувам.
До слатководното море отидов,
прибрав дрво и смола.
план за коработ направив, го нацртав.
Сите мои блиски, силни и слаби,
за работа се фатија.
Во месецот на великиот Шамаш
коработ го завршивме.
Сè што поседував – натоварив,
натоварив сребро и злато
и животно семе од секој вид.
Сето свое семејство и најблиските роднини
на коработ ги качив.
Голема стока и мали животни
во него дотерав.
Занаетчиите од сите умеења
пуштив да влезат.
Одреден рок бог ми даде:
„Вечерта, кога владетелите на темнината
стравотен дожд ќе пуштат,

во коработ влези и заклучи се!“
Штом тоа време дојде,
владетелите на темнината стравотен дожд пуштија.
Го гледав невремето, стравотно беше!
Во коработ влегов и вратата ја затворив.
Големиот кораб на кормиларот му го препуштив.
Штом утрото осамна,
црни облаци ко гаврани се кренаа.
Сите зли духови беснееја,
светлината во темнина се претвори.
Татнеше јужен ветар,
водите бучеа и фучеа,
веќе до планините стигнаа,
над сите луѓе се истурија.
Брат брата не препознаваше.
И самите богови од потопот се исплашија,
избегаа и кај Ану, на Брегот на боговите се качија.
Иштар – како жена на поротување пишти.
Убавиот глас на прекрасната божица завива:
„Плодната земја на минатите времиња тиња стана,
зошто јас на Советот на боговите
зло советував!
Како можев на Советот
таква зла заповед да изречам?
Како можев сите свои луѓе да ги уништам?
Како во метежна битка поплавата ги однесе.
Зар затоа дадов луѓето да се раѓаат,
та сега ко риби морето да го полнат!?
И сите богови со неа плачат.
Згрбавени седат боговите и пиштат.
Нејзината болка устата им ја затвора.
Шест дена и шест ноќи
во потоци дождот паѓаше.
Седмиот ден потпот попушти,
тишина беше како по борба.
Морето се смири,
злокобната бура стивна.
Времето сосем се смири.
Сите луѓе во тиња беа претворени.
Пусто и еднолично беше лицето на земјата.
Отвор отворив
и светлината лицето ми го блисна.
Паднав ничкум, седнав и плачев,
плачев, а солзи низ лицето ми течеа.
Во далечната водена пустина погледнав.
Гласно лелекав,
зошто сите луѓе изумреа.
По дванаесет двојни часови
остров еден се подаде.
Коработ кон ридот Нисир пловеше.
Налегна на него и остана така.
Шест дена брегот коработ го држеше

и не му даваше да се лула.
Штом седмиот ден настапи,
зедов гулаб и го пуштив.
Гулабот одлета и пак се врати.
Не нашол место каде да застане
и затоа се врати.
Ластовица зедов и ја пуштив.
Ластовицата одлета и се врати,
Не нашла место каде да застане
и затоа се врати.
Зедов гавран и го пуштив.
Гавранот одлета,
виде како водата пресушува,
чепка, колва и грачи
и веќе не се врати.
Тогаш сите надвор ги пуштив
на сите четири страни,
и како жртва јагне принесов,
жртвени зрна на врвот од ридот истурих,
кедрово дрво и мирта запалих.
Боговите мирисот го вдишуваа.
Пријатен мирис боговите сетија.
Штом благ мирис боговите сетија
како муви на мрша се собраа.
Тогаш господарката на боговите се јави
со бесценет ѓердан накитена,
Ану за неа што го направи:
„О богови! Како што не ќе го заборавам
бесценетиот ѓердан на мојот врат,
така на овие денови ќе мислам
и никогаш не ќе ги заборавам!
Сите богови на жртва нека дојдат,
Бел да не доаѓа!
Без размисла тој потоп прати
и моите чеда човечки
на пропаст ги осуди“.
Великиот Бел дојде
и коработ го здогледа.
Се расрди тогаш Бел,
на боговите се налути:
„Кое живо суштество пропаста ја одбегна?
Според мојата казна
ниеден човек
жив не требаше
да остане!“
Ниниб, борецот меѓу боговите,
уста отвори и на силниот Бел
му рече:
„Ти, боже, владетелу, ти, силен,
како можеше
толку неразумно потоп да пратиш?
Оној што греша,

гневот свој нека го носи!
Оној што зло прави,
злото нека си го истрада.
Но сите да не бидат уништени.
Злите само казни ги,
сите да не пропаднат!
Наместо потоп што прати,
лав можеше да пратиш
луѓето да ги проретчи.
Наместо потоп што прати,
свер граблив можеше да пратиш
бројот на луѓето да го намалиш.
Наместо потоп,
глад и чума можеше да пратиш.
Јас, јас тајната на боговите
на луѓето не им ја открив.
Само на „Многу Мудриот“ привидение во сонот
му пратив

и така тој за тајниот план на боговите дозна.
Еа во коработ влезе, за рака ме фати,
со жената на копно ме изведе,
и крај мене да клекне заповеда.
Пред нас стапи,
рацете врз нас ги положи
и нè благослови:

„Досега Утнапиштим смртен човек беше,
отсега со својата жена еднаков нека ни биде
и нека далеку на морето живее,
таму кај реките се влеваат“.
Така боговите ме оддалечија,
ми дадоа да живеам далеку
на речната утока.
Но кои од боговите тебе ќе ти се смилуваат?
Кој тебе пред боговите ќе те одведе,
животот што го бараш
да го најдеш?
Опитај се шест дена и шест ноќи да не спиеш!“
Штотуку седна Гилгамеш,
над него сон како силен ветар се спушти.
Утнапиштим на својата жена и рече:
„Силниот погледни го,
живот што бара,
сонот како ветар го обзема!“
А жената нему,
на Утнапиштим далечен, му рече:
„Допри го буден да остане!
Стори пак здрав да се врати
откај што дојде.
Во домот свој нека се врати
низ вратата низ која излезе!“
Утнапиштим нејзе,
на својата жена, и рече:

„Оф, ти луѓето ги сожалуваш!
За него леб испечи
и покрај глава клади му го!“
Кога тој спиејќи на сидот од коработ клони,
за него леб таа испече,
покрај главата му го кладе.
Потпрен на сидот од коработ
лежеше Гилгамеш.
Утнапиштим нему,
на спијачот, му рече:
„За првиот леб тестото е замесено,
вториот леб е месен,
третиот леб е натопен,
четвртиот брашно посолен
и во печката ставен,
петтиот леб потемне,
шестиот леб скоро...“
Тогаш тој ненадејно го допре
и странецот се разбуди.
Гилгамеш нему,
на Утнапиштим далечен, му рече:
„Уморен ме совлада сонот,
како некој силен на мене да се спушти.
Ненадејно ме допре и ме разбуди“.
Утнапиштим му рече:
„Шест леба беа испечени,
а ти веќе цврсто спиеше.
Требаше лебовите буден да те одржат“.
Гилгамеш нему,
на Утнапиштим далечен, му рече:
„Што треба сега да сторам, Утнапиштим:
Каде да се свртам?
Сонот како разбојник ме зграби,
а во сонот смртта седи.
Каде и да се скријам,
таа ме чува!“
Утнапиштим на Ур-Шанаби, бродарот,
му рече:
„Ур-Шанаби, брегот мој веќе да не те види,
местото откај што пренесуваш нека те замрази.
Веќе ниеден смртен не смееш да пренесеш,
колку и да сака до пределот мој да дојде!
Патот прегради му го.
Човекот што ваму го доведе
нечиста облека има.
Животинските кожи убавината на телото му ја зеле.
Одведи го, Ур-Шанаби, на местото за капење,
со вода нека се измие,
кожите нека ги фрли
морето да ги однесе.
Пак убаво телото нека му биде!
Со панделка нова главата врзи му ја,

со сјајна облека телото облечи му го
голотијата да му ја покрие.
Додека во својот град не се врати,
облеката да не му се искине,
за сето време нова нека му е!“
Тогаш Ур-Шанаби со себе го поведе,
го одведе на местото за капење,
тој во водата се изми,
кожите ги фрли
морето да ги однесе.
Со нова убавина телото му светна.
Со нова панделка главата му е преврзана,
раскошна облека облече,
голотијата му ја покриваше.
Додека во својот град не се врати,
додека по својот пат дома не се врати,
облеката да не му се искине,
за сето време нова нека му е!
Гилгамеш и Ур-Шанаби на коработ се качија,
на брановите го упатија
и веднаш отпловија.
Тогаш жената
на Утнапиштим далечен му рече:
„Отиде Гилгамеш,
многу маки тој претрпе,
многу маки поднесе.
Што ќе му дадеш
среќно во татковината да стигне?“
Гилгамеш овој збор го чу,
со веслото од коработ се турна
и пак на брегот се доближи.
Утнапиштим нему,
на Гилгамеш, му рече:
„Долго си одел, Гилгамеш,
многу си претрпел
и многу маки си поднел.
Што да ти дадам
среќно во татковината да стигнеш?
Тајна една сакам да ти откријам
за чудотворната трева сакам да ти кажам.
Тревата на трн е слична,
а длабоко во морето расте.
Штом таа трева во рацете свои ја имаш
од неа каснеш,
вечна младост ќе најдеш и вечен живот“.
Гилгамеш неговите зборови ги ислуша
и тие далеку преку морето тргнаа.
До далечното слатководно море стигнаа.
Тогаш тој појасот си го симна,
горната облека ја отфрли,
за нозете тешки камења си врза.
Тие длабоко во морето го повлекоа

и тој трева слична на трн забележа.
Набра трева и цврсто во рацете ја држеше,
камењата тешки ги пресече
и до коработ излезе.
Се качи до бродарот,
волшебниот цвет на морето го држеше.
Гилгамеш на Ур-Шанаби, бродарот,
му рече:
„Ур-Шанаби, еве ја тревата ја имам!
Ова е трева живот што ветува.
Сега ќе биде исполнета желбата на човекот,
младоста во полна сила ќе му биде зачувана.
Сакам да ја однесам
во мојот Урук утврден,
на сите јунаци да каснат ќе им дадам,
на мнозина сакам да ја поделам.
Името на билката е „старецот пак млад станува“.
Јас сакам од неа да каснам,
силата на мојата младост
пак да ја вратам“.
Дваесет двојни часови патуваа
и парче земја здогледаа.
По триесет часови стигнаа
и тогаш се одморија.
Гилгамеш езеро здогледа,
ладна и свежа водата му беше.
Во неа влезе и се искапа
во пријатна свежест.
Змија една мирисот на тревата го сети,
се довлече и тревата ја зеде.
Гилгамеш се врати и змијата ја проколна.
Седна и заплака,
солзи низ лицето му течеа.
Ур-Шанаби, бродарот, в очи го погледна:
„За кого се трудеа моите раце, Ур-Шанаби?
За кого капки крв моето срце лееше?
Се трудев, но тоа мене
ништо добро не ми донесе.
За црвот што в земја лази
добро сторив!
Нему тајната му е знајна, тој тревата на животот ја зеде.
Судбоносни знаци видов,
сите настојувања мои се залудни.
Тревата по море ме водеше.
Отсега од морињата и реките ќе бегаме,
а коработ на брегот нека лежи“.
Дваесет двојни часови понатаму одеа
и кубето на храмот го здогледаа.
По триесет двојни часови
запреа да се одморат,
очи кренаа
кон градот со светиот храм.

Тогаш до Урук дојдоа,
и во градот со сидишта високи влегоа.
Гилгамеш на Ур-Шанаби, бродарот,
му рече:
„Качи се на сидот, Ур-Шанаби!
По сидиштата на Урук утврден оди!
Гледај колку му се цврсти темелите
и храмот колку висок е.
Градбите погледни ги,
од тули се градени,
сите од тули печени!
Седум мудри мајстори, советници мои.
планови ми предложија.
Земја нека ти припадне
на градското подрачје,
и бавча и одаја за жените нека ти припадне!
Во Урук треба куќа да изградиш!“

Дванаесетта плоча

Гилгамеш во Урук владее,
но срцето тажно му е.
Судбината на Енкиду, пријателот,
мира не му дава.
Довикува свештеници, волшебници
и такви мртвите што ги довикуваат:
„Духот на Енкиду повикајте го!
Кажете
како сенката да му ја видам?
Сакам за судбината на мртвите да го прашам!“
Најстариот меѓу свештениците рече:
„Гилгамеш,
ако сакаш во подземниот свет да слезеш,
каде што живее богот на мртвите,
тогаш во нечиста дреа мора да дојдеш.
Со мирисно масло
да се намачкаш не смееш,
мртовците да те опколат
од миризба привлечени!
Лакот свој на земја
да го оставиш не смееш,
мртовците да не те опколат
од лакот убиени!
Во рацете железо
да држиш не смееш.
Духовите на мртвите
да не се исплашат!
Чевли на нозете
да имаш не смееш,
нечујно по земјата да одиш мораш!
Љубената жена да ја целиваш не смееш!“

Нељубената да ја удираш не смееш.
Милото дете
да го целиваш не смееш.
Детето што не го сакаш
да го удираш не смееш!
Зашто подземниот ужас би те обзел!“
Гилгамеш до големата пустина отиде,
до вратата на Подземјето,
до мрачниот стан на Иркал стигна.
Своите чекори ги упати кон местото
од кое веќе не излегува оној
што еднаш влегол.
По пат одеше, пат без враќање.
До живеалиштето одеше
чии жители светлина не бараат,
правот земјен храна им е,
а калта јадење нивно.
Светлина не гледаат, во темница седат.
Во пердуви се облечени
и крилја како птици имаат.
Тој на вратата затропа,
на вратарот овие зборови му ги рече:
„Еј, вратару, вратата отвори ја,
сакам да влезам.
Ако вратата не ја отвориш,
вратата ќе ја искршам, резето ќе го парчосам!“
Вратарот првата врата ја отвори
и наметката му ја симна.
Го водеше низ седум врати
и облеката му ја симнуваше,
гол да влезе во царството на мртвите.
Тој пред Ерешкигал, великата божица,
стапи и рече:
„Пушти го Енкиду, пријателот мој
кај мене да дојде,
за судбината на мртвите да го прашам!“
Но стражарот и клучарот на божицата
мртвиот цврсто го држеше,
божицата не го пушташе.
Возвишената Ерешкигал
вака на Гилгамеш му рече:
„Назад врати се!
Ти не можеш мртвиот да го видиш.
Никој ваму не те повика“.
Нажален, се качи Гилгамеш, облеката си ја зеде
и низ седум врати помина.
До доабоки води дојде,
го замоли Еа, мудриот бог на длабочините:
„Сенката на Енкиду прати ја тука!
Подземјето цврсто го држи“.
Таткото на длабочините
неговите зборови ги слушна

и на силниот Нергал, владетелот на мртвите,
му рече:

„Отвор на земјата отвори веднаш!
Духот на Енкиду горе доведи го,
со својот брат Гилгамеш да поразговара“.
Штом тоа силниот Нергал го чу,
на земјата веднаш отвор отвори
и сенката на Енкиду горе ја доведе.
Тие се препознаа,
но сепак далеку еден од друг останаа.
Разговараа,
Гилгамеш извикуваше,
а сенката со треперлив глас одговараше.

Гилгамеш уста отвори и рече:

„Зборувај, пријателе мој,
зборувај, пријателе мој!
Законот на земјата што ја виде
кажи ми го!“

„Јас тоа не можам да ти го кажам, пријателе,
јас тоа не можам да ти го кажам.

Ако ти го откријам
законот на земјата што ја видов,
ти би седнал и би се расплакал“.

„Па, би сакал да седнам и довека да плачам!“

„Погледни, пријателот што ти го прифати,
за кого срцето ти се израдува,
црвите го гризат како стара облека.

Енкиду, пријателот,
кого твојата рака го допираше,

грст земја стана,

прав тој полн е,

во прав потона,

прав стана“.

И натаму Гилгамеш пријателот свој го прашуваше:

„Го виде ли таму од меч убиениот?“

„Да, го видов!“

На постела тој лежи, бистра вода пие!“

„Го виде ли таму оној во борбата што падна?“

„Да, го видов!“

Таткото негов и неговата мајка

главата му ја придржуваат!

И жена му над него се ведне!“

„Го виде ли оној чија мрша

во полето беше фрлена?“

„Да, го видов!“

Неговата сенка мир на земјата не наоѓа!“

„Го виде ли таму оној

за кој никој на земјата не се грижеше?“

Да, го видов!“

Трошките од храна на улица фрлени

јадење му беа.“

Гилгамеш сакаше уште да прашува,

но сенката на Енкиду исчезна.
Гилгамеш во Урук се врати,
во градот со бедеми високи обѕидан,
Високо храмот на Светиот рид се издига.
Гилгамеш легна да спие,
а смртта го грабна
в одаја сјајна,
во палатата негова...